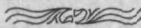

ki je bil obenem tkalec, sva ga prosila, da smeva v mlin in si ga ogledava. Po široki lestvici smo lezli vanj, pa nama je razkazal mož tiste ogromne zavléke, ki se je mlin na njih po vetru obračal. Tedaj sem tudi videl, da so bila peresa privezana z debelimi verigami, in sem umeval, kar se mi je poprej tolikokrat zdelo veliko čudo, zakaj da se ne vrte niti ob močnem vetru.

Zdaj tistega mlina, žal, ni več, kakor marsičesar ne iz tistih lepih časov . . .

(Nadaljevanje.)

Jožef Vandot:

V zagorskem miru.

6.

Težka soparica je ležala drugi dan nad zagorskim svetom. Nebo je bilo sivo kakor jeklo. Snežniki so bili pokriti z bledikasto kopreno, in zdelo se je, da so tudi oni zadremali v vročini. Bilo ni niti diha sredi te soparice. Živina je polegla po sencah in je težko soplala. Izza gorá so se prikazovale tenke, sive meglice. Kar naenkrat so se pa razgubile med sivkastim nebom. Pastirji so si brisali pot z obrazov. Leno so ležali v senci; a niso počivali, ker jim sitne in nadležne muhe niso dale miru. Vedeli so vsi: še danes prihrumi preko snežnikov nevihta. — Pavelč se je je pa kar veselil. »Boš videl, ti Tilen, kako lepa je nevihta v gorah!« je rekel tovarišu, ki je ležal z njim tisto popoldne v senci pod širokim mecesnom.

Tilen je bil radoveden in je komaj čakal, kdaj da pride nevihta. Tako sta ležala v senci in sta gledala na sive vrhove gorá. A zmotilo ju je glasno, obupno beketanje, ki je prihajalo s skalovja. Trikrat je že Pavelč pogledal tja gor in vsakokrat je pomajal z glavo. A ko je postajalo tisto beketanje le obupnejše, se je dvignil. »Pa ne, da bi se bila zaskočila ovca tam gori?« je rekel. »Tako žalostno bekeče, kot bi klicala na pomoč.«

Tudi Tilen se je čudil, ko je slišal tisto beketanje. Pa takrat je že prišel mimo stari pastir Močilež. Zagledal je dečka in se ustavil pri njima. »Pobiča!« je rekel z jokavim glasom: »Pa mi že spet na gaja škrat zeleni, trikrat preklani! Ovco mi je izvabil v skalovje, da se je zaskočila. Ali jo slišita, kako kliče na pomoč? Pomačajta mi, pobiča! Klical sem Olipca, pa ga ni nikjer.«

Fantičev ni bilo treba dolgo prositi. Kar stekla sta preko planine. Zapodila sta se po strmini vkljub vročini. Iz rušja je izžarevala taka gorkota, kot bi gorelo med njim. A Tilen in Pavelč se nista menila za to. Splezala sta do skalovja in se pričela plaziti po žarečih skalah. Prišla sta že visoko in sta slišala beketanje že v bližini. Ustavila sta se, da si obrišeta pot, ki jima je tekkel curkoma z obrazov. Ozrla sta se, pa sta zagledala visoko nad sabo ovco, ki je tekala po ozki políci. Ko je pritekla do

prvega konca, se je obrnila, ker ni mogla naprej. Stekla je potem do drugega konca, pa tudi tam ji je bila presekana pot. Zato je beketala tako obupno in klicala na pomoč.

»Glej, glej!« je menil Pavelč. »Čudna reč, da je mogla priti na to polico. A žival nima pameti. Posebno pa ovca ne. Hej, bica-bé! Ali me slišiš? Ne deri se tako! Kar malo še potrpi! Saj prihajamo na pomoč... Hej, bica-bé!«

Ovca ju je zagledala. Obstala je sredi police in se ozrla v globočino pod sabo. Na ves glas je še enkrat zabeketala in je utihnila potem. Tilen in Pavelč pa sta pričela plezati po gladki steni. Šlo jima je počasi, ker sta morala iskati za vsako stopinjo zaslombe. A vendar sta priplezala brez nezgode vrh skale. Ustavila sta se tam ondi in sta se ozrla v globočino. Pod sabo sta zagledala ovco, ki je stala sredi police in se je tresla po vsem životu. Bila je samo kake tri metre pod vrhom. »Prebita reč!« je dejal Pavelč in se je popraskal za ušesom, »Z vrha ne moreva dol. Počakaj malo, Tilen! Grem gledat tja na drugo stran. Mogoče pridem od tam lahko k ovci. Kar počakaj malo!«

Pavelč je odšel. Tilen se je pa vsedel na skalo in je gledal na ovco, ki je začela spet tekati po polici in beketati na ves glas. Tilnu se je smilila. Sam Bog ve, kako je zašla tja dol? Hm, nemara je pa stala tu na vrhu, pa je zagledala doli na polici nekaj šopov sočnega zelišča. Pa se je spustila dol in je poskočila drzno na polico? Na, pa ni mogla več nazaj, pa tudi naprej ne... In Tilen je ugibal in je meril z očmi višino med polico in vrhom. — »Hm, prišel bi že doli,« je pomislil. »Tam sredi je škrba sredi skale. Lahko stopim nanjo in se spustim na polico. Kaj če bi poizkusil?« — In Tilen se nagne preko skale, da poizkusi, če bi šlo. A v tistem trenutku se vrne Pavelč. — »Tudi od strani ne morem k ovci,« reče. »Ti prebita reč, ti! Moram nazaj v kočo. Po vrv moram, ker drugače ne moreva do ovce. Počakaj me, Tilen! Hitel bom na vso moč in se vrnem kmalu.«

In Pavelč se spusti kakor mačka po gladki steni. — »Čemu neki gre po vrv?« se začudi Tilen. »Zakaj pa ne zleze na polico? Saj je škrba sredi stene, in nanjo bi lahko stopil? Pa čemu gre po vrv, ko je ni treba?« In Tilen zmaje z glavo. Ozre se na planino, ki je ležala globoko pod njim. A vendar razloči natanko tam doli planšarja Klemena in starega pastirja Močileža, ki mu mahata z rokami. — »Hej, hej!« zavpije Tilen na ves glas in zamahne s klobukom. A tedaj pogleda nehoté na snežnike, ker se mu zdi, da se je zasvetilo tam gori nekaj svetlega. Tilen se prestraši. Snežniki so postali kar hipoma črni, strašno črni! Nad njim se kopičijo debeli oblaki, da vrši izza rogljatih vrhov. Razgrinjajo se okrog in okrog in prično se vleči po nebu. Pod njimi pa je vse črno. In tisto črno razsvetli za trenutek samo blisk, ki šine kakor dolga, goreča kača z oblaka na oblak. Pa zagrmí votlo, in črni oblaki vro še hitreje izza skalnatih vrhov.

»Oh!« zakličé Tilen in se streše. »Nevihta prihaja... Čez nekaj trenutkov bo že tukaj.« — Pa tudi ovca tam na ozki polici zasluti nevihto. Prične

dirjati kakor obnorela semtertja in beketa na ves glas. — Tilen uvidi, da pride nevihta prej nego Pavelč. Zato nič več ne pomišlja. Spusti se po škrbi dol: oprime se z rokami ostrega roba, z nogami pa stopi na škrbo. Nato se skloni malce. Z desnico se še drži roba, a z levico išče opore, da bi se je oprijel, če stopi s škrbe. A ne najde je nikjer. Zato se kar spusti in stopi na polico, ki je komaj dve pedi široka. Oddahne se, ko se čuti na varnem. Ovca se stisne k njemu in trepeta po vsem životu. Tilen jo poizkuša dvigniti. A je pretežka za njegovo desnico, ker se mora oprijemati z levico skale, da ne zdrkne v globočino. — »Neumnost sem napravil,« dé naposled. »Čemu sem prišel dol, ko pa ne morem opraviti ničesar? Zakaj nisem rajši počakal Pavelča? — Kar nazaj se splazim, ker ne morem sam opraviti ničesar.« — Pa poizkuša, da spleza nazaj na vrh. A naj poizkuša, kolikor hoče, nazaj ne more, pa tudi ne vstran, a še najmanj navzdol. — »Oh, tudi jaz sem se zaskočil!« vzdahne na glas, in mraz ga strese. Pogleda na planino, kjer še vedno stoji planšar in stari pastir. Mahata z rokami in vpijeta nerazločne besede. Takrat priteče Pavelč na planino. Ozre se Tilen nanj in zavpije. A Pavelč ga ne more razumeti, preveč je oddaljen. Pavelč pa že dirja preko planine proti koči.

Nevihta se bliža vedno bolj. Tilen vidi razločno, kako je tam ob snežnikih. Grmi vedno glasneje in buči zamolklo. Solnce se skrije za debele oblake, ki se vale preko neba. Zmrači se napol... Tilen vidi vse to, in navda ga čudna groza. Z obema rokama se oprime skale in se stisne tesno k nji. Ovca pa beketa na ves glas in rine vanj, da se je Tilen zboji in jo odrine s police. Z drhtečimi rokami se drži za skalo in čaka, čaka...

Hipoma se pa oglasi nad njim ropot. Nekaj se spusti po steni navzdol, in še preden se Tilen prav zave, že stoji nekdo kraj njega. Pogleda ga Tilen in ga spozna. Olipec!... Tilen se ga razveseli, da zakliče na glas: »O, ti, Olipec? Dobro, da si prišel... Zaskočil sem, pa ne morem nazaj. O, da si prišel. Zdaj pa gotovo uidem nevihti...«

Olipec ne odgovori besedice. Prične ovijati okrog ovce vrv. Nato se dvigne in stopi na prste. Požene se kvišku in kar naenkrat visi med nebom in zemljo, držeč se za škrbo. Konec vrvi drži z zobmi, in vse telo se mu trese vsled napora. A hipoma se skrivi, in še preden utegne Tilen treniti, je že na vrhu. Pod njegovo nogo se odlučí kamenje, in škrbe ni več. Vrv se napne. Ovca zabeketa in obvisi na vrvi. Počasi vleče Olipec za vrv. Ovca se dviga više, vedno više — naposled je pri Olipcu. Razveže vrv in požene ovco po varni poti navzdol.

»Oh, Olipec, spusti vrv še k meni!« zakliče Tilen. »Navežem se nanjo, pa me potegneš kvišku. Ali slišiš, Olipec?«

Tilen se zave, da ga Olipec nalašč noče rešiti. Privošči mu vse, kar mora trpeti. Pa zakaj? — A Tilen ne utegne premišljevati. Hipoma završi okrog njega, da ga skoro prekotali s police. Tilen se stisne tesneje k skali. Prekriža se in se ozre še enkrat na planino. Še vedno sta tam doli planšar in stari pastir; vpijeta sicer na ves glas, a Tilen ne razloči besedi. Pa

tudi Pavelča zagleda, kako leti preko planine proti skalovju. Tilen vidi še to; a potem nič več . . . Vedno silneje buči okrog njega. Vihar razsaja nad zagorskim svetom in tuli, da pretresa ubogemu dečku kosti. Tema se nagne do skalovja, in blisk udari nedaleč od njega. — »Jezus, Marija!« krikne Tilen v divji grozi. Dosti ni manjkalo, da ni izpustil skale, ki se je je oprijel krčevito. V tem hipu zagrmi spet, da se stresejo skale širomokrog. A še preden potihne ta grom, se zabliska vnovič in zagrmi s podvojeno strahoto. Vihar zabesni z vso svojo močjo, in v Tilna pljusne ploha. Odnese mu klobuk z glave in ga zgrabi od vseh strani, da ga odtrga od skale. A Tilen se iznova krčevito oprime skale. — »Pavelč, hoj, Pavelč!« vpije na ves glas, da prevpije tulenje viharja in bučanja groma. A njegov glas zamre sredi besnenja divje plohe, in komaj, komaj ga še sliši sam.

Vedno huje pljuska na Tilna. Zdi se mu, da se je ulil ves potok nanj. V dveh hipih je premočen do kože. Kar sapo mu zapre. Prične se tresči po vsem telesu. — »Pavelč, hoj, Pavelč!« vpije. »Ali me slišiš, Pavelč?« — A nihče mu ne odgovori. Le neprestano grmenje buči grozno okrog njega, da se skala kar pretresa. Za trenutek se ozre Tilen navzdol; a ne vidi ničesar. Ves svet je zavrt v temo in gosto meglo. Kažejo se samo dolgi, ognjeni bliski, ki švigajo sredi teme in goste megle . . . Tilen se hoče ozreti v drugo stran. A v obraz mu pljusne voda, da zakriči in zajechi. Pa mu zapre spet sapo. Skloni glavo napol in stoji mirno in čaka. Vsled čudne groze, ni niti v stanu, da bi mogel misliti. Samo o tem je trdno prepričan, da ga prekotali zdajpazdaj strašna nevihta v globočino, ako ne pride v pravem času rešitev.

Hipoma se mu pa res zazdi, da ga nekdo kliče. Dvigne glavo in posluša. Res, sredi bobnenja in tuljenja sliši pretrgan krik. Obenem pa začuti, da ga nekdo dregne v glavo. Ozre se, pa zagleda nad sabo konec vrví. — »Pavelč je prišel pome!« izpreleti Tilna vesela zavest. Naglo zgrabi za vrv in si jo zaveže okrog pasu. Pač se še zağanja vihar vanj, da se Tilen kar guga nad prepadom. Vrv se pa napne, in Tilen se dviga, dviga. Srečno se pregane čez rob.

»O, Pavelč, Pavelč!« zakliče ves razveseljen. »Pa si me rešil, Pavelč!«

Drvarček vstane. Z rokami šine preko mokrih las in se posmeje. — »I, samo da si še živ, Tilen!« zavriskne, da prevpije bobnenje divjega groma. Potem zgrabi brž za roko Tilna in ga vleče za sabo. Bežita v gostem nalivu preko mokrega skalovja. A ne obrneta se navzdol, ampak izgineta na desno, kjer se pričinja onkraj pečevja strm, smrekov gozd. Molčé hiti Tilen za Pavelčem, kolikor mu dopušča vihar, ki še vedno tuli na vso moč nad zagorskim svetom. Bliska se nepretrgoma, in strahovito bobnenje ne utihne niti za trenutek. A Tilna ni več strah. Skače preko nizkih skal kakor Pavelč, in prav nič ga ne ovira premočena obleka, od katere kar curlja. Naposled se ustavita pred visoko, previsečo skalo. Pavelč se skloni prav do tal in se splazi po vseh štirih v ozko luknjo.

»Za mano, Tilen, le za mano!« zakriči in kar naenkrat izgine tudi Tilen v tisto luknjo . . .

(Nadaljevanje.)

